

Розподіл довжини слова в повісті Романа Іваничука “Як тиха ніч пов’є долину”

Ігор Кульчицький

Кафедра ПЛ

Національний університет “Львівська політехніка”

Львів, Україна

bis.kim@gmail.com

Олена Фляк

Кафедра ПЛ

Національний університет “Львівська політехніка”

Львів, Україна

olenaflak@gmail.com

Abstract. *It was analyzed the distribution of the length of word in the short novel “Jak tykha nich povie dolynu” by R. Ivanychuk which is considered as his memories about university years and military service.*

Ключові слова: лінгвостатистика, ідіолект, розподіл, довжина слова, повість, Р. Іваничук.

ВСТУП

Для комунікації в соціумі важливе значення має точність передавання думки вербальними засобами. А на точність думки передусім впливає правильний добір слів [1]. Такому добору слів сприяють дослідження ідіолекту письменників, де свою ефективність довели квантитативні методи [2]. Останні є об’єктом уваги численної групи як чужоземних, так і українських вчених [3].

МАТЕРІАЛИ Й МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Повість “Як тиха ніч пов’є долину” Р. Іваничук написав у 2011-2012 роках. За змістом — це спогади-роздуми автора про роки навчання у Львівському університеті та військової служби на Малому Кавказі, про цінність людських стосунків, про вартість власної праці [4].

Текст повісті було перетворено в цифрову форму за допомогою програми FineRader. Далі текст було вичитано. Відредагований текст і став матеріалом для дослідження. Усе дослідження було виконано за допомогою власних програм, написаних мовою Python.

Із тексту було укладено частотний список вжитих у ньому слів (словоформ). У список

увійшли слова тільки української мови. Довжину слів обраховано в символах, до яких зараховано букви української абетки, апостроф та дефіс. Статистичний опис вибірки зроблено стандартним, прийнятим у математичній статистиці чином [5]. Отримані результати були порівняні з аналогічними, поданими у [6].

ОБГОВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Загалом у повісті вжито 9087 слів. Із них 6548 слів трапляється 1 раз, що становить 72% від загальної кількості вжитих слів. Такий показник свідчить про лексичне різноманіття твору. Перших 100 найчастотніших слів (1,1% від загальної кількості) покривають 37% тексту, перших 1000 (11%) — 61%.

Статистичні характеристики розподілу довжини слова в тексті подано у Таб. 1.

Таблиця 1. Статистичні характеристики розподілу довжини слова

Кількість значень	25194
Максимальне значення	3218
Мінімальне значення	1
Розмах	3217
Мода	2
Медіана	11,5
Середнє значення (\bar{x})	5,2
Середньоквадратичне відхилення (σ)	3,0
Коливання середньої частоти ($\sigma_{\bar{x}}$)	0,019
Квадрат стандартної похибки відхилення від середньої ($S_{\bar{x}}^2$)	0,0004
Відносна похибка (ϵ)	0,71%

У Таб. 2 отримані показники (PI) порівняно з такими ж для різних стилів художньої літератури (драматургія – Др, художня проза – Пр, поезія – Пз, стилі суспільно-політичної літератури – Сп, стилі технічної літератури – Нт, нульовий стиль – Нл)

Таблиця 2. Середня довжина слова

Стиль	\bar{x}	σ_x	S_x^2	$\epsilon\%$
Др	4,69	0,050	0,0027	1,72%
Пр	5,12	0,083	0,0070	2,76%
Пз	4,66	0,035	0,0019	0,23%
Сп	6,36	0,068	0,0047	1,76%
Нт	6,44	0,080	0,0065	2,11%
Нл	8,85	0,096	0,0093	1,91%
PI	5,20	0,019	0,0004	0,71%

Як бачимо, показники середньої довжини слова в повісті відповідають середнім показникам для художньої прози української літератури.

Розподіл значень довжини слова повісті подано на Рис. 1.

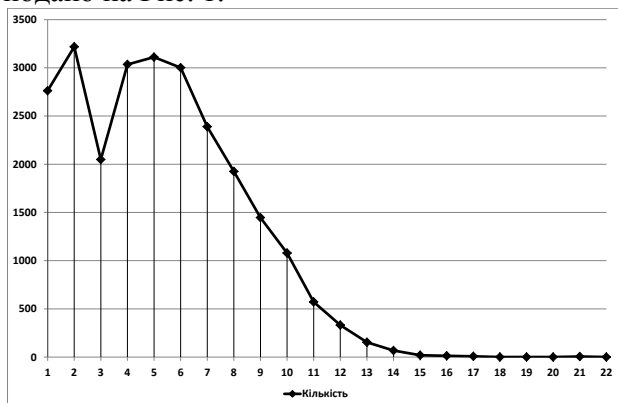

Рис.1. Розподіл значень довжини слова

Як бачимо, найчастотнішими є слова, що складаються з 2 – 3218 (12,8%), 5 – 3111 (12,3%), 4 – 3035 (12,0%) та 6 – 3002 (11,9%) символів.

Порівняння розподілу значень довжини слова в повісті Р. Іваничука з розподілами у художній прозі інших українських письменників (Рис. 2) [2] засвідчує певну індивідуальність, хоча є й дещо спільне. Наприклад, найчастотнішими в усіх письменників є слова, довжиною від 2 до 7 символів. Водночас у Р. Іваничука і

О. Довженка спостерігаємо різкий спад у частотності слів довжиною 3 порівняно з довжинами 2 і 4.

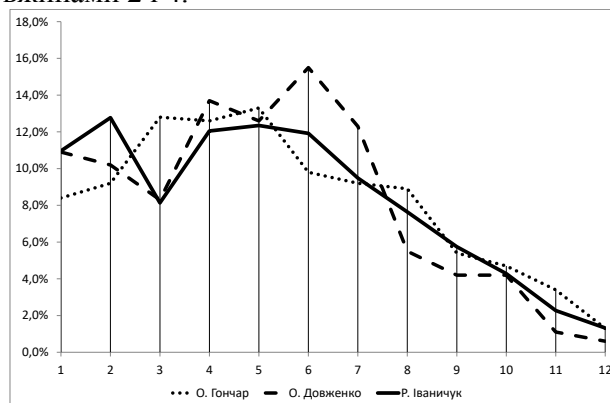

Рис.2. Порівняльний розподіл довжин слів

ВИСНОВКИ

У цьому дослідженні проаналізовано лише одну повість мемуарного характеру Романа Іваничука. Для узагальнюючих висновків необхідно в аналогічний спосіб обстежити решту повістей-спогадів, що написані письменником упродовж його творчого шляху. Work must go on.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] А. В. Воробйова “Умови досягнення точності риторичного дискурсу”, Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки, вип. 64, с. 217-220, 2013.
- [2] Ihor Kulchytskyy, and Khrystyna Sozanska “Idiolect of Marko Cheremshyna: quantitative aspect”, на Матеріали ІХ Міжнародної конференції CSIT 2014, Львів, 2014, с. 143-145.
- [3] Кульчицький І. М. “Вибір розміру вибірки для статистичних опрацювань тексту” Вісник НУ “Львівська політехніка”: Інформаційні системи та мережі, № 814, с. 293-299, 2015.
- [4] Роман Іваничук “Як тиха ніч пов’є долину”, у У корчмі Лисого Мацька, Ніна Бічуя, Ред. Львів, Україна: Срібне слово, 2013, с. 9-96.
- [5] В. І. Перебийніс, Статистичні методи для лінгвістів. Вінниця, Україна: Нова Книга, 2013.
- [6] В. І. Перебийніс, Статистичні параметри стилів. Київ, Україна: Наукова думка, 1967.